

HEEMKUNDEKRING

De Heerlijkheid Oirschot

NIEUWSBRIEF juni 2024

Voorwoord

Mijn kennismaking met heemkundekring De Heerlijkheid Oirschot vond plaats in 2007, na het verschijnen van het boek *Schelmen en Hontsvotten werck*, over de moord op de drossaard van Oirschot in 1735. Bij die gelegenheid werd ik voor de Oirschotse omroep geïnterviewd door Jan Kuijpers. Jan was energiek en enthousiast, en zeer betrokken bij de geschiedenis van Oirschot.

Was, want Jan Kuijpers is op 26 mei 2024, niet lang na zijn vrouw, plotseling overleden. In mijn tijd als bestuurslid heb ik Jan meegemaakt als gastheer in de heemkamer, en als lid van de reiscommissie, waarin hij samen met Christ Oomen en Toon van de Looij jarenlang de bestemming van de grote en kleine studiereis bepaalde. Die reizen werden zorgvuldig gepland: gedrieën gingen ze samen op pad om alle rondleiding, lunch- en dinerlocaties te verkennen en traditioneel was er na afloop een uitvoerige evaluatie met het bestuur.

Jan was een trouw bezoeker van onze lezingen, en van de jaarvergadering, waarin hij (samen met Nico Jansen en Jack van Nuenen, beiden inmiddels ook overleden) vaak gebruik maakte van de rondvraag.

Jan publiceerde ook veel, in de plaatselijke media, over geschiedenis in het algemeen en heemkunde in het bijzonder. Zijn boekje over de watermolen van Spoordonk (*De Spoordonkse Watermolen: van bouwval tot bezoekerscentrum*) werd in 2023 nog genomineerd voor de Heemprijs.

Bovendien was Jan vaardig in multimedia: hij maakt films over diverse onderwerpen, en veel leden en andere Oirschottenaren zullen zich herinneren dat ze door Jan zijn geïnterviewd. Hij was bovendien een actieve medewerker aan de website *Oirschots Heem*.

Jan was ook eigenwijs, en stak zijn mening niet onder stoelen of banken. We hadden met Jan dan ook best vaak discussie over het een of het ander. Jan zou op 17 oktober aanstaande in de Burgemeester een lezing geven over de Spoordonkse watermolen.

Ook daarover ontstond discussie. Jan vond dat te laat in het jaar, en dus moesten we hem uitleggen dat de lezingencommissie de planning al lang van tevoren maakt, afspraken maakt met sprekers, en dat 17 oktober de enige open plek was in het programma toen Jan zijn aanbod deed.

Met Jan Kuijpers verliest onze vereniging weer een markant en actief lid. We zullen hem met genegenheid herinneren.

Anton Neggers
Voorzitter

Save The Date: 12 oktober 2024 Grote Excursie Diest en Hasselt

Heemkundekring 'De Heerlijkheid Oirschot' kent naast lezingen ook studiereizen oftewel excursies. Jaarlijks wordt door de reiscommissie zowel een grote als een kleine excursie georganiseerd. In 2023 ging de Grote Excursie naar Breda en in 2024 is weer een van de grenslanden aan de beurt.

Stadhuis Diest

Kathedraal in Hasselt (foto Paul Hermans Wikipedia)

De Reiscommissie heeft dit keer haar oog laten vallen op het charmante Nassau stadje Diest, in België waar op het gebied van historie veel te zien is. Het bezoek wordt gecombineerd met een uitstapje naar Hasselt waar eveneens veel moois te bewonderen is.

Het bezoek aan deze twee interessante Belgische steden vindt plaats op zaterdag 12 oktober 2024.

Het programma van de dag en verdere informatie volgt in de Nieuwsbrief van juli.

Het belooft een boeiende en gezellig dag te worden dus:

Hou 12 oktober vrij in uw agenda!

Terugblik 'Gluren bij de burenen' 18 mei jl. Heemkundekring Boxtel op bezoek in Oirschot

Zaterdag 18 mei jl. was de heemkundekring van Boxtel bij ons op bezoek.

Het was een gezellige drukte in de Raadskelder op de Markt waar de gasten uit Boxtel ontvangen werden met koffie/thee en iets lekkers.

Anton Neggers, voorzitter van onze heemkundekring heette de uit 33 personen bestaande delegatie van heemkundekring Boxtel hartelijk welkom.

Daarna hield Anton een interessante en uitgebreide inleiding op de geschiedenis van Oirschot waarin ook de relatie tussen Oirschot en Boxtel aan de orde kwam.

Na deze inleiding vond bij monde van voorzitter Henk van Beers van heemkundekring Boxtel de overdracht plaats van twee historische schilderijen van Piet Teraa die in het bezit waren van Boxtel en waarvan De Heerlijkheid Oirschot zich voortaan de trotse eigenaar mag noemen.

Tot slot van de bijeenkomst in de raadselder las bestuurslid Maria van Deutekom het gedicht Oirschots oudste kerk voor waarvan ook een plaquette prijkt op het Boterkerkje, dat de gasten in de wandeling daarna met eigen ogen konden bewonderen.

In de rondwandeling door het centrum van Oirschot kon men o.a. een blik werpen op het historische gebouw van de Latijnse school en daarnaast werden ook de imposante Sint Petrus basiliek en onze fraaie heemkamer met een bezoekje vereerd.

De oh 's en ah 's waren niet van de lucht!

Ter afsluiting van de middag volgde nog een lekker drankje en wat genoeglijk napraten bij Brouwerij Vandeoirsprong in de Koestraat.

Het was een boeiende en gezellige bijeenkomst met onze heemkunde burens uit Boxtel. Goed om de onderlinge banden weer eens aan te halen, dat is voor herhaling vatbaar!

Namens het bestuur

Lezing IVN Velder & Heerenbeek 2 juli as Heistal Oirschot

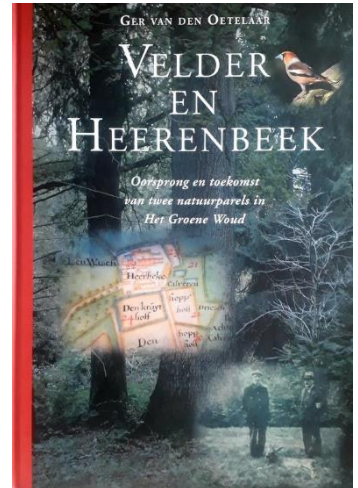
IVN Oirschot organiseert op 2 juli 2024 in buurthuis de Heistal een lezing over de landgoederen Velder & Heerenbeek.

In 2015 verscheen een uitgebreid boek over Velder en Heerenbeek. Het boek omschrijft de geschiedenis en de huidige situatie van de twee prachtige middeleeuwse landgoederen. Met ontwikkelingen vanaf de 13e eeuw tot heden, maar daarnaast ook met een vooruitblik op de toekomst. De heren van Boxtel en de norbertijner *Abdij van 't Park* waren de middeleeuwse eigenaren van Velder resp. Heerenbeek.

Velder stond onder de invloed van de uitoefening van de jacht en diende ter verhoging van de status van de heren van Boxtel. De invloed van de norbertijnen is nu nog te zien op Heerenbeek, zo is de aanwezige Vlaamse schuur gebouwd in 1628, door de pachter van Heerenbeek, Peter Mertensone van Collenberghe. De oudste schildjes van het Sint-Jorisgilde van Oirschotse buurtschap Straten vermelden zijn naam.

Vele interessante onderwerpen komen uitgebreid aan bod, zoals de unieke grenswallen, die van zeer hoge landschappelijke waarde zijn, de sterrenbos-structuur op Velder, de geschiedenis van het eigendom van de landgoederen, de bijzondere ligging op de grens van de drie Meierijsse kwartieren (*Kempeland, Peelland & Kwartier van Oisterwijk*) en de monumentale panden. Het boek is gebaseerd op zowel archeologisch onderzoek als onderzoek in de archieven. Voor de meer moderne geschiedenis van Velder en Heerenbeek zijn met name oud-bewoners geïnterviewd. Er is gebruik gemaakt van de vele ecologische onderzoeken die door o.a. Brabants Landschap en vele vrijwilligers verricht zijn.

Het boek *Velder en Heerenbeek. Oorsprong en toekomst van twee natuurparels in Het Groene Woud* is geschreven door Ger van den Oetelaar, op initiatief van Natuurwerkgroep Liempde en Stichting Kèk Liemt. Het boek is uitverkocht.

De lezing van IVN Oirschot over de landgoederen Velder & Heerenbeek vindt plaats op 2 juli 2024 om 20.00 uur in buurthuis de Heistal. Ger van den Oetelaar, de schrijver van voornoemd boek, verzorgt de lezing. Aanmelden kan via de site van IVN Oirschot.

Einde Proefopenstelling Heemkamer op woensdagochtend

Vorig jaar is op verzoek een proef gestart met openstelling van de heemkamer op de 2e woensdagochtend in de maand. Bij gebrek aan belangstelling beëindigen we met ingang van 1 juli a.s. deze proef.

Woensdagochtend 12 juni as van 10.30 tot 12.00 uur is de laatste keer!

We danken Clari van Esch die al die tijd het gastvrouw schap op zich nam hiervoor van harte.

Namens het bestuur

Uitgaven en mededelingen

- 1) Onze heemkundekring heeft een facebookaccount. U kunt ons vinden op:

- 2) Nieuws over de heemkundekring kunt u vinden op de website via deze link:

www.deheerlijkheidoirschot.nl

- 3) Wist u dat er een database bestaat van de Zuidelijk-Nederlandse Dialecten? Neem een kijkje in de Database via de button hieronder en leef je uit!

[Database](#)

- 4) Een 2^e kans voor wie de kleine excursie naar Best heeft gemist met o.a. een bezoek aan het Wilhelminadorp. Op 30 augustus is in buurtcentrum de Kadans, St Jozefstraat 1 in Best, de tentoonstelling: 75 jaar Wilhelminadorp

- 5) De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Bomenstichting starten een onderzoek om monumentale bomen in Nederland beter te beschermen. In het [register](#) van de Bomenstichting staan 15.000 bomen geregistreerd die ouder zijn dan 80 jaar. Bomen betekenen veel voor de kwaliteit van de leefomgeving.

Beuk in tuin Oud Bijsterveld

- 6) Wist u dat u het voormalig Damianenklooster in Sint-Oedenrode kunt bezoeken? Een oud-seminarist vertelt over de geschiedenis van het gebouw en het internaat leven van de jaren zestig. Voor informatie zie: <https://www.damiaancentrum.nl/cms/rondleidingen-in-het-damianenklooster/>

Voor vragen of reserveringen kunt u mailen naar: hanslakwijk@gmail.com.

- 5) Donderdagmiddag 23 mei is de restauratie van de landschapstuin van Kasteel Geldrop officieel afgerond. Er zijn bomen verjongd, stijlkenmerken teruggebracht en bestrating, bruggen en beschoeiingen vernieuwd. Ook zijn stuwen aangelegd om het water vast te houden. [Landgoed Kasteel Geldrop](#) is gratis toegankelijk voor publiek.

Erfgoedcentrum De Ravenpoort

Iedere maandag kunt u van 18.30 tot 21 uur hier terecht.

U kunt ook op afspraak in de Heemkamer terecht via een mailtje aan het secretariaat.

Deze maand kunt u voor het laatst gebruik maken van de proefopenstelling overdag.

Iedere 2^e woensdagochtend van de maand kon u hiervoor terecht.

Woensdagochtend 12 juni as van 10.30 tot 12 uur is de laatste keer!

Er blijft behoefte aan gastheren en gastvrouwen, die de bezoekers willen ontvangen. Heeft u interesse in dit leuke werk, neem dan contact op met Marina Pasmans. Ook wie een

poetskarweitje op zich wil nemen kan dit aan Marina doorgeven:

marinapasmans@hotmail.com (of telefonisch: 06-2072104).

Wij verzoeken u om als uw huisadres, telefoonnummer of emailadres wijzigt dat s.v.p. zo spoedig mogelijk per mail door te geven aan het secretariaat:

secretariaat@deheerlijkheidoirschot.nl

Activiteitenkalender 2^e Halfjaar 2024

(Let op: Tussentijdse wijzigingen zijn mogelijk!)

Za 14 en zo 15 september	Erfgoedweekend Oirschot (Open monumentendag) Openstelling Heemkamer
Zaterdag 12 oktober	Grote Excursie naar Diest en Hasselt
Dinsdag 17 oktober	Nog onbekend
Donderdag 21 november	Lezing Brabantse klokken wereldwijd bekend
Dinsdag 17 december	Lezing 'Schelmen en hontsvotten werck'